

LAKI SOPIMATTOMASTA MENETTELYSTÄ ELINKEINOTOIMINNASSA 22.12.1978/1061

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Elinkeinotoiminnassa ei saa käyttää hyvän liiketavan vastaista tai muutoin toisen elinkeinonharjoittajan kannalta sopimatonta menettelyä.

Markkinoinnista on käytävä selkeästi ilmi sen kaupallinen tarkoitus sekä se, kenen lukuun markkinointi toteutetaan. (5.6.2002/461)

2 §

Elinkeinotoiminnassa ei saa käyttää totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa ilmaisua, joka koskee omaa tai toisen elinkeinotoimintaa ja on omiaan vaikuttamaan hyödykkeen kysyntään tai tarjontaan taikka vahingoittamaan toisen elinkeinotoimintaa.

Elinkeinotoiminnassa ei saa käyttää asiaan kuulumattomia seikkoja sisältävää eikä esitystavaltaan tai muodoltaan sopimatonta ilmaisua, joka on omiaan vahingoittamaan toisen elinkeinotoimintaa.

3 momentti on kumottu L:lla 29.8.2008/562.

2 a § (29.8.2008/562)

Markkinointi, josta voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa kilpailija tai kilpailijan markkinoima hyödyke (*vertaileva markkinointi*), on vertailun osalta sallittu, jos:

- 1) se ei ole totuudenvastaista tai harhaanjohtavaa;
- 2) se koskee hyödykkeitä, joita käytetään samaan tarkoitukseen tai samoihin tarpeisiin;
- 3) siinä verrataan puolueettomasti hyödykkeiden yhtä tai useampaa olennaista, merkityksellistä, toteen näytettävissä olevaa ja edustavaa ominaisuutta tai hyödykkeiden hintoja;
- 4) se ei aiheuta sekaannuksen vaaraa mainostajan ja kilpailijan tai heidän tavaramerkkiensä, toiminimiensä tai muiden erottavien tunnustensa taikka hyödykkeittensä kesken;
- 5) siinä ei väheksytä eikä halvenneta kilpailijan tavaramerkkiä, toiminimeä tai muuta erottavaa tunnusta taikka hyödykettä, toimintaa tai oloja;
- 6) siinä ei käytetä sopimattomasti hyväksi kilpailijan tavaramerkin, toiminimen tai muun erottavan tunnuksen mainetta taikka kilpailijan markkinoiman hyödykkeen alkuperänimitystä;
- 7) siinä ei esitetä hyödykettä sellaisen hyödykkeen jäljitelmänä tai toisintona, jolla on suojattu tavaramerkki.

Erikoistarjousten vertailevassa markkinoinnissa on lisäksi selkeästi mainittava tarjouksen kesto ja, jos tarjous on voimassa niin kauan kuin hyödykkeitä riittää, maininta siitä.

Muuten kuin vertailun osalta vertailevaan markkinointiin sovelletaan, mitä muualla laissa säädetään mainonnasta ja muusta markkinoinnista.

3 §

1–2 momentit on kumottu L:lla 11.3.2011/231.

Jos markkinoinnissa tarjotaan alennuksia, kytkäisiä tai muita erityisiä etuja tai jos markkinointiin liittyy arvontoja, yleisökilpailuja tai pelejä, etujen saamista tai arvontoihin, kilpailuihin ja peleihin osallistumisesta koskevien ehtojen on oltava selkeitä ja ymmärrettäviä sekä helposti saatavilla. (5.6.2002/461)

4 §

Kukaan ei saa oikeudettomasti hankkia tai yrittää hankkia tietoa liikesalaisuudesta eikä käyttää tai ilmaista näin hankkimaansa tietoa.

Joka elinkeinonharjoittajan palveluksessa ollessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta, ei saa sitä palvelusaikanaan oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkiakseen itselleen tai toiselle etua tai toista vahingoittaakseen.

Joka elinkeinonharjoittajan puolesta tehtävää suorittaessaan on saanut tiedon liikesalaisuudesta tai jolle työn tai tehtävän suorittamista varten taikka muuten liiketarkoituksessa on uskottu tekninen esikuva tai tekninen ohje, ei saa sitä oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista.

Joka on saanut toiselta tiedon liikesalaisuudesta, teknisestä esikuvasta tai teknisestä ohjeesta tietäen, että tämä on hankkinut tai ilmaissut tiedon oikeudettomasti, ei saa sitä käyttää eikä ilmaista.

5 § (30.12.2015/1619)

Elinkeinonharjoittajan oikeus pitää liikkeensä suljettuna

Elinkeinonharjoittajalla on oikeus pitää kauppakeskuksessa tai vastaavassa myymäläkeskityksessä sijaitseva vähittäiskauppansa ja parturi- ja kampaamoliikkeensä suljettuna yhtenä päivänä kalenteriviikossa valitsemana viikonpäivänä. Tätä oikeutta ei kuitenkaan ole sellaisena kalenteriviikkona, jona kauppakeskusta tai vastaavaa myymäläkeskitystä elinkeinonharjoittajaa sitovan sopimuksen mukaan pidetään auki vähemmän kuin seitsemänä kalenteripäivänä.

Edellä 1 momentin vastainen sopimusehto ja muu siihen rinnastettava järjestely on elinkeinonharjoittajaa kohtaan tehoton.

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan elinkeinonharjoittajaan, jonka 1 momentissa tarkoitetuissa liikkeissä työskentelee säännöllisesti yhteensä enintään viisi henkilöä.

6 §

Elinkeinonharjoittajaa voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta 1–3 §:n vastaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös 1 momentissa tarkoitettun elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Elinkeinonharjoittajaa, joka vastoin 4 §:n säännöksiä on käyttänyt toisen liikesalaisuutta, teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaissut sen, voidaan kieltää jatkamasta tai uudistamasta tällaista menettelyä. Kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. (30.5.1986/405)

7 § (31.1.2013/117)

Kielto, jota 6 §:ssä tarkoitetaan, voidaan määrätä myös väliaikaisena, jolloin kielto on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

7 a § (31.1.2013/117)

Tämän lain vastaisella menettelyllä aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 § (31.1.2013/117)

Määrätessään 6 §:ssä tarkoitettun kiellon tuomioistuin voi velvoittaa elinkeinonharjoittajan määräajassa ryhtymään sopivaan oikaisuutoimeen, jos sitä teosta aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla.

Tuomioistuin voi hakijan vaatimuksesta määrätä, että päätös 6 §:ssä tarkoitettua kieltoa koskevassa asiassa on vastaajan kustannuksella julkaistava yhdessä tai useammassa sanoma- tai aikakauslehdessä. Väliaikaista kieltoa koskevaa päätöstä ei voida määrätä julkaistavaksi.

8 a § (31.1.2013/117)

Tuomioistuin voi tämän lain vastaista menettelyä koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että hän soveltuvin toimin julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu menetelleen tämän lain vastaisesti. Määräystä ei saa antaa, jos tietojen levittämistä on muussa laissa rajoitettu. Harkitessaan määräyksen antamista ja määräyksen sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset ja muut vastaavat seikat.

Tuomioistuin määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa tuomion lainvoimaiseksi tulosta.

9 § (24.8.1990/810)

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 2 tai 3 §:n säännöksiä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *kilpailumenettelyrikkomuksesta* sakkoon.

Joka menettelemällä tahallaan 2 §:n 1 momentin vastaisesti tekee rikoslain 30 luvun 2 §:ssä tarkoitetun rikoksen, tuomitaan kilpailumenettelyrikoksesta rikoslain mukaan.

10 § (24.8.1990/810)

Joka tahallaan 4 §:n vastaisesti käyttää teknistä esikuvaa tai teknistä ohjetta taikka ilmaisee sen, on tuomittava, jollei teosta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta, *teknisen esikuvan tai ohjeen väärinkäytöstä* sakkoon.

Joka muuten menettelemällä tahallaan 4 §:n vastaisesti tekee rikoslain 30 luvun 4–6 §:ssä tarkoitetun rikoksen, tuomitaan yritysvakoilusta, yrityssalaisuuden rikkomisesta tai yrityssalaisuuden väärinkäytöstä rikoslain mukaan.

10 a § (31.1.2013/117)

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun kiellon määräämistä koskevat asiat sekä tähän lakiin perustuvat riita-asiat käsitellään markkinaoikeudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

10 b § (31.1.2013/117)

Tuomioistuimen on tämän lain mukaisen riita-asian tultua vireille lähetettävä viipymättä jäljennös haastehakemuksesta kuluttaja-asiamiehelle tiedoksi.

11 § (31.1.2013/117)

Syyte 9 ja 10 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta ja rikkomuksesta käsitellään Helsingin kärjäoikeudessa. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun syyteasian yhteydessä voidaan käsitellä syytteessä tarkoitetusta rikoksesta johtuva vahingonkorvausvaatimus sen estämättä, mitä 10 a §:ssä säädetään.

Tuomioistuin pysyy toimivaltaisena tutkimaan 2 momentissa tarkoitetun vaatimuksen, vaikka toimivallan perustaneissa olosuhteissa tapahtuu muutos vaatimuksen esittämisen jälkeen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua asiaa käsittelevän tuomioistuimen on 2 ja 3 §:n mukaisia asioita käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle tilaisuus tulla kuulluksi.

11 a § (25.8.2016/719)

Käsitellessään 11 §:ssä tarkoitettua asiaa kärjäoikeudella voi olla apunaan asiantuntijoina enintään kaksi tuomioistuinlain (673/2016) 17 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua asiantuntijajäsentä.

Asiantuntijan on annettava kirjallinen lausunto kärjäoikeuden hänelle tekemistä kysymyksistä. Asiantuntijalla on oikeus tehdä kysymyksiä asianosaisille ja todistajille. Ennen asian ratkaisemista kärjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua asiantuntijan lausunnosta.

Asiantuntijan oikeudesta palkkioon säädetään tuomioistuinlain 17 luvun 22 §:ssä.

12 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1979. Sillä kumotaan vilpillisen kilpailun ehkäisemiseksi 31 päivänä tammikuuta 1930 annettu laki (34/30).

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

30.5.1986/405:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1986.

HE 9/86, tvk.miet. 2/86, svk.miet. 23/86

24.8.1990/810:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1991.

HE 66/88, lvk.miet. 6/90, svk.miet. 56/90

15.12.2000/1073:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2001.

HE 79/2000, TaVM 24/2000, EV 140/2000, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/55/EY (397L0055); EYVL N:o L 290, 23.10.1997, s. 18

28.12.2001/1532:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 105/2001, LaVM 23/2001, EV 191/2001

5.6.2002/461:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2002.

HE 194/2001, TaVM 4/2002, EV 44/2002, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY (300L0031); EYVL N:o L 178, 17.7.2000, s. 1

29.8.2008/562:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2008.

HE 32/2008, TaVM 11/2008, EV 67/2008, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/114/EY (306L0114); EYVL N:o L 376, 27.12.2006, s. 21

11.3.2011/231:

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä kesäkuuta 2011.

HE 220/2010, TaVM 39/2010, EV 289/2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/122/EY (32008L0122); EYVL N:o L 33, 3.2.2009, s. 10

13.5.2011/481:

Tämä laki tulee voimaan 17 päivänä toukokuuta 2011.

HE 286/2010, LaVM 34/2010, EV 311/2010

31.1.2013/117:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2013.

Asia, joka on tullut käräjäoikeudessa tai markkinaoikeudessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

HE 124/2012, LaVM 15/2012, EV 158/2012

30.12.2015/1619:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

HE 88/2015, TaVM 15/2015, EV 101/2015

25.8.2016/719:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

HE 7/2016, LaVM 8/2016, EV 99/2016